

jejich žádost, podléhájí kolkovému poplatku:

1. V řízení sporném a exekučním podle položky 5 sazby soudních poplatků (vyhláška min. financí ze dne 10. ledna 1936, č. 9 Sb.) z každého archu při hodnotě sporu do 100 K 1 K,
přes 100 K do 300 K 2 K,
přes 300 K do 5000 K 5 K,
přes 5000 K 10 K.

2. V řízení nesporném podle položky 20 téže sazby 8 K z každého archu.

3. V řízení konkursním a vyrovnacím podle položky 13 téže sazby 4 K.

O osvobození od poplatků ze soudních spisů protokolů pořizovaných průklepem platí ustanovení čís. nař. 279/15 ř. z. o osvobození od soudních poplatků vůbec. (Č. 49.392/40.)«

Z právní praxe.

Může politický úřad naříditi občanům odklízování sněhu z obecních chodníků?

Známým usnesením odborného pléna ze dne 27. I. 1936, č. 704/33 pres. (Boh. A. z r. 1936, Dod. I., číslo CCCXCIII) a rozhodnutími Boh. A. 12.294 a 12.358 vyslovil nejv. správní soud zásadu, že v Čechách (mimo město Prahu) a na Moravě není obec oprávněna uložit majitelům domů s trestní sankcí, aby odstraňovali před svými domy snih a led s chodníků, jež byly obcí převzaty jako součást veřejné obecní komunikace.¹⁾ Totéž ovšem platí i o jiných veřejných obecních chodnících, na př. o těch, které se staly veřejnými obecními cestami již před platností nynějších stavebních řádů.²⁾

Svůj názor odůvodňuje nejv. spr. soud v rozhodnutí Boh. A. 12.358 tím, že povinnost udržovati obecní silnice a cesty je zákonem uložena

1) K této otázce srv.: Dr. Jiří Hora, O ručení za úrazy na chodníku, Právní praxe, roč. I., str. 113; týž: K otázce odpovědnosti za úrazy na chodníku, Právní praxe, roč. II., str. 41; Dr. Jindř. Stach v Soudcovských listech, roč. XX., str. 257. Se stanoviskem nejv. správ. soudu polemizuje málo přesvědčivě Dr. Karel Valach v Soudcovských listech, roč. XVII., str. 351; vývody jeho vyvrací Hora v Právní praxi, roč. I., str. 168.

2) Srv. Jaroslav Šturm v Právní praxi, roč. II., str. 245 a citované tam rozhodnutí Budw. 10.084/1896.

obci³⁾ a přesunuje-li obec toto břemeno policejním nařízením na jiné, není takové nařízení vydáno v mezích zákonů (§ 35 čes. obec. zřízení). V rozhodnutí Boh. A. 12.294 operuje se předpisy zákona č. 329/1921, podle nichž může obec pro vlastní potřebu žádati služby (naturální plnění) jen v případě potřeby naprosto nezbytné a za dalších předpokladů §§ 24 a 39 cit. zák.⁴⁾

Vyskytují se však případy, že čištění chodníků, t. j. především chodníků obecních, je majitelům, resp. správcům domů ukládáno úřadem politickým, zejména nařízenými (vyhláškami) úřadů vládní policie, vydanými na základě čl. 3 zákona č. 125/1927. Pokud lze seznati z rozhodnutí, publikovaných ve sbírce Bohuslava, nebyla dosud platnost těchto nařízení nejvyšš-

3) § 28, odst. II., č. 3 českého, § 27, odst. II., č. 3 moravského obecního zřízení, dále na př. § 28 zem. zákona č. 41/1866 z. z. čes., podle něhož obecní představenstvo je povinno obecní silnice a cesty »v každé době udržovati ve stavu dobře sjízdném a bezpečném«. Ze v pojmu udržování cesty jest obsaženo i její »čištění se zřetelem k potřebám dopravní policie«, vyslovilo již rozhodnutí Budw. A. 6356/1908. Udržovací povinnost obce jakožto pána veřejné komunikace týká se i takové veřejné obecní cesty, která vede přes soukromý pozemek.

4) Pokud k úhradě obecních výdajů nestačí jiné příjmy; v mezích platných zákonů; z usnesení obecního zastupitelstva a po předchozím schválení vyššího dohlédacího úřadu.

ším správním soudem zkoumána.⁵⁾ Jde o otázku pro praxi velice důležitou, zejména též s hlediska trestní i civilní odpovědnosti za úraz na neposypaném chodníku.

Podle našeho názoru nelze ani tato nařízení považovati za zákonná, a to z několika důvodů.

I. Především vykonávají i politické úřady vnitřní správu »v mezích platných zákonů, nařízení a předpisů« (čl. 1, odst. 1 zák. čís. 125/1927). Zásada, vyslovená citovanými nálezy nejv. správního soudu, vztahuje se tedy analogicky i na nařízení těchto úřadů.

II. Pravomoc, svěřená politickým úřadům generální klausulí článku 2 a 3 organizačního zákona, jest toliko s u b s i d i á r n í, t. j. úřad může k ní sáhnutí teprve, neexistují-li k ochranně veřejného zájmu, o nějž běží, zvláštní předpisy (čl. 2, odst. 2). Je-li takový předpis dán, může úřad — pokud je vůbec příslušný — zakročit jen na základě této speciální normy. Uliční policie jest však shora citovanými ustanoveními obecních zřízení uložena obcím. Politické úřady mohou tedy v tomto oboru zasahovati zásadně jen na základě a za předpokladů čl. 5 zák. č. 125/1927, po případě — jde-li o úřad vládní policie — na základě § 11 vl. nař. č. 51/1936, ale nikoli na základě všeobecné doložky čl. 3.

III. Meze, v nichž musejí se pohybovati policejní nařízení, vydaná podle čl. 3 organizačního zákona (§ 55 ústavní listiny) jsou dále dány jednak účely, uvedenými v čl. 2, jednak výhradou článku 3, že musí jíti o opatření »v zájmu veřejném nutném.«⁶⁾ Rozh. Boh. A. 12.322

⁵⁾ V rozhodnutí Boh. A. 5760 z r. 1926, jehož právní názor byl opuštěn shora citovaným plenárním usnesením z r. 1936, šlo o vyhlášku policejního ředitelství v Plzni, vydanou z titulu výkonu obecní policie.

⁶⁾ Pravomoc politických úřadů, založená články 2 a 3 zákona č. 125/1927, nebyla

formuluje věc tak, že policejní akty, jimiž se zasahuje do sféry zásadní dovolenosti, mohou býti vydávány »jen tehdy, když veřejný zájem nutně toho vyžaduje, aby příkaz nebo zákaz takový byl vydán«. A zde možno tvrditi, že zmíněná nařízení, příkazující odstraňování sněhu a ledu z chodníků určitým vrstvám občanstva, nevyhovují této podmínce, byla-li — jak shora vyloženo — odklizovací povinnosti již dříve samým zákonem uložena subjektu jinému, totiž obci.

Ze základních zásad policejního práva a z účelu policie⁷⁾ se podává, že v pojmu nutnosti policejního příkazu či zákazu jest obsažen nejen požadavek, aby na ochranu veřejného zájmu bylo vůbec nutno zakročiti (jakýmkoli způsobem), nýbrž také požadavek další, aby k ukládání povinností občanům bylo přikročeno teprve tehdy, nevystačili se s jinými prostředky, jež občany nezatěžují nebo zatěžují je menší měrou. Jinými slovy, musí býti dána nejen nutnost policejního zákroku, nýbrž i nutnost právě oné jeho formy, pro občanstvo tíživější, která byla v konkrétním případě zvolena. Může-li úřad k určitému plnění přidržeti subjekt, jemuž tato povinnost náleží již ex lege, není zásadně nutné, aby se obracel příkazy a zákazy na ostatní občanstvo. Policejní zákrok má stihnouti rušitele (H o e t z e l, l. c. str. 22), resp. držitele závadného stavu.

ohledně úřadů vládní policie rozšířena § 1 vl. nařízení č. 51/1936, v němž není výslovně uvedena výhrada, že policejní příkazy a zákazy musejí býti »v zájmu veřejném nutném«. Tento předpis nutno zajisté považovati za pouhou normu kompetenční; vždyť vl. nařízení č. 51/1936 (o organizaci policejní správy atd.) bylo vydáno na základě zmocňovacího zákona č. 131/1935, jímž byla vláda zmocněna vydávati opatření pro organizaci policejní správy a služby.

⁷⁾ Zásada úměrnosti policejního zákroku (H o e t z e l, Č. správní právo, I. vyd., str. 23); konservující úkol policie.

Jest otázkou faktickou, přezkoumatelnou podle § 6 zákona o správním soudě, byl-li policejní zásah nutný.« (H o e t z e l, l. c. str. 21.)

Je-li tedy veřejná bezpečnost ohrožena stavem obecních chodníků, mají politické úřady možnost, recte povinnost, působiti předem všemi po ruce jsoucími prostředky k tomu, aby obec splnila zákonem jí uložené úkoly. Teprve v případě, že by tímto způsobem nebylo možno dosáhnouti cíle, dalo by se nazvatí nutným nařízením, adresovaným občanstvu nebo určitým jeho vrstvám. Sluší však počkat, že pro tuto nutnost by nebyl dostatečným podkladem pouhý poukaz obce na její špatnou finanční situaci. Obecní zřízení vyslovují ovšem výhradu, že do samostatné působnosti obce spadá to, co »vlastními silami opatřeno a provedeno býti může«;⁸⁾ tuto zásadu dlužno však vykládati v souvislosti se zákonnými předpisy, jimiž je postaráno o to, aby obec tím či oním způsobem nalezla úhradu k plnění úkolů, zákonem jí uložených nebo do činnosti její ve všeobecném veřejném zájmu spadajících (§ 4, odst. 1 zák. č. 329/1921).⁹⁾

Mohla by dokonce vzniknouti pochybnost, zda nařízení, o něž nám jde, jsou ve své podstatě vydána »za účely uvedenými v čl. 2« zákona o organizaci politické správy. Podle svého znění se sice odvolávají na důvody veřejné bezpečnosti, o kterou je však v tomto směru postaráno již shora citovanými zákonnými předpisy. Uložili-li politický úřad odstraňování sněhu s chodníků občanům, odlehčují tím finančnímu břemenu obce, i když ji právně této povinnosti nezprošťu-

je. Nesleduje tedy jeho nařízením účinky nutnou ochranu veřejné bezpečnosti, nýbrž finanční zájem obcí, jehož hájení není úkolem policie. V praxi ovšem stěží bude možno prokázati, že by zmenšení finančních povinností obce bylo účelem policejního zákroku, i když je jeho nutným faktickým důsledkem.

Dlužno též připomenouti, že ukládá-li policejní nařízení povinnost k odklizení sněhu a ledu s chodníků v celé jejich šíři, může se lehce ocitnouti v rozporu se zmíněnou již zásadou úměrnosti policejního zákroku (resp. není aspoň v tomto směru v zájmu veřejném nutné). Pro ochranu bezpečnosti chodců postačilo by totiž u většiny chodníků uložení povinnosti, která postižené osoby méně zatěžuje, na př. naříditi očištění nebo posypání pouze takové části chodníku, jež stačí pojmouti normální frekvencí.

Předcházející vývody mají samozřejmě na mysli jen ony policejní vyhlášky, jimiž se nařizuje odklizení sněhu jako pravidelná a trvalá povinnost. V mimořádných případech, na př. při sněhové kalamitě, kterou obec nemůže vlastními silami zmocit, byl by pro přechodnou dobu předpoklad nutnosti zajisté dán.

IV. Nezákonost zmíněných policejních nařízení lze však vyvoditi ještě z jiného hlediska, totiž z okolnosti, že se jimi občanům ukládá pozitivní činnost ve formě osobních úkonů.

Podle § 107, odst. 2 ústavní listiny může veřejná moc požadovati od občana osobní výkony jen na základě zákona. Přesahovalo by meze tohoto článku zabývatí se řešením problému, v nauce sporného, jaký je význam doložky »na základě zákona«, tedy v našem případě řešením otázky, zda čl. 2 a 3 zákona č. 125/1927 jsou dostatečným podkladem k požadování osobních výkonů (jak soudí zpráva ústavně-právního výboru o

⁸⁾ Srv. rozhodnutí n. s. s. ze dne 18. V. 1934, č. 10.169 zmíněné ve Slovníku veřejného práva, sv. IV., str. 215. Tento náleze, ve sbírce Bohuslava nepublikovaný, nebyl bohužel autoru tohoto článku přístupný.

⁹⁾ Na př. §§ 24 a násl. zák. č. 329/1921; § 11 a § 20, odst. 1, lit. b) zák. č. 77/1927 ve znění zákona č. 169/1930.

vládním návrhu tohoto zákona¹⁰⁾ a podle ní i judikatura, na př. Boh. A. 11.927), či zda by k tomu bylo třeba zmocnění výslovného, upravujícího aspoň hlavní zásady tohoto oprávnění (Horáček ve Slovníku veř. práva, sv. II, str. 969 a 971 a tam dotčený názor spolutvůrce ústavy Hoetzela).¹¹⁾ Pro naše téma vystačíme s aplikací obecných zásad policejního práva.

Hoetzel (l. c. str. 22) zdůrazňuje, že občanu plyne »z policejního práva primárně jen závazek, n e r u š i t i dobrého stavu státní pospolitosti. Positivní jeho konání musilo by se opíratí o speciální právní důvod«, t. j. buď o výslovné ustanovení právního řádu, nebo o skutečnost, že občan podniká činnost policejné závadnou, při čemž se mu mohou uložití plnění rázu pozitivního. V našich zemích však existuje speciální zákonná norma o odklízování sněhu z obecních chodníků toliko pro Prahu.¹²⁾

Jak upozorňuje Hoetzel na uvedeném místě, zastával rakouský správní soud od samého počátku důsledně tento názor. Jako doklad toho možno uvést na př. rozhodnutí Budw. 1311/1882, 5358/1890, Budw. A. 8193/1911. V rozhodnutí Budw. A. 7395/1910 precisuje soud své stanovisko takto: »Allerdings können sowohl spezielle Verfügungen als auch allgemeine Weisungen, durch welche aus dem Titel der Lokalpolizeigewalt von Einzelnen eine positive Tätigkeit ver-

langt wird, zu welcher sie als Eigentümer eines Objektes nicht verpflichtet wären, nur insofern als rechtlich begründet angesehen werden, als sie sich auf eine gesetzliche Norm stützen, in der die Pflicht der betreffenden Subjekte zu einer positiven Tätigkeit statuiert erscheint.«

Podle toho nebylo by zásadně možno naříditi občanům odklízování sněhu ani z těch chodníků, které jsou jejich vlastnictvím a tvoří cesty soukromé. Pokud jde o chodníky, zřízené při novostavbách, jest ovšem jejich udržování uloženo stavebníkům výslovnými předpisy stavebních řádů. Ohledně jiných soukromých chodníků a cest však podobný zákonný předpis neexistuje.

Jan Štěpán.

Náležitosti návrhu na povolení exekuce proti Protektorátu.

Exekuci k vydobytí peněžitých pohledávek proti státu, jemuž je na roveň klásti i Protektorát Čechy a Morava, nelze vésti, dokud věritel nezažádal marně u příslušného úřadu o poukaz a o výplatu dlužné částky (V. 1294, 1344, 5180, 8029, 17.773 a j.). Novější judikatura pokládá za nutné, aby v exekučním návrhu bylo nejen uvedeno (§§ 3, 54 ex. ř.), ale i osvědčeno (§§ 3, 55 ex. ř.), že věritel žádal u příslušného úřadu marně o výplatu dlužné částky.

Při vymáhání vykonatelných nároků proti Protektorátu dlužno rozeznávati nárok na zaplacení předmětu sporu a nárok na zaplacení útrat. Podle § 18 služební instrukce pro fin. prokuratury (vl. nař. č. 82/1936 Sb.) jsou výdaje vzniklé zastupováním Protektorátu výdaji příslušné prokuratury, a proto musí se strana vymáhající vzhledem k uvedenému se svou žádostí o zaplacení útrat obrátiti na příslušnou

¹⁰⁾ Tisk č. 1.101 posl. sněm. N. S. 1927.

¹¹⁾ Pro druhý názor svědčí mimo jiné úvaha, že kdyby se v případech §§ 107/II., 108/II., 109/II. a 111 úst. listiny neměl žádati výslovný zákonný podklad, byla by tato ustanovení zbytečná; vždyť jinak, než »na základě zákona«, nemůže býti vydán žádný vrchnostenský akt.

¹²⁾ § 13 řádu o čištění ulic pro hlavní město Prahu, vydaného výhláškou gubernia z 25. V. 1838 (sbírka provinciálních zákonů království českého, sv. XX., č. 134).

fin. prokuraturu. Pokud hodlá exekučně vymáhati placení předmětu sporu, musí vyzvati k placení úřad nebo orgán, do jehož kompetence věc patřila, na př. příslušné ředitelství drah, jde-li o náhradu, kterou má poskytnouti železniční správa atp. Teprve odeprou-li jak fin. prokuratura, tak i kompetentní resortní úřad poukázati žádané částky, je věřitel oprávněn vésti exekuci k vydobytí pohledávky s příslušenstvím.

Frydrych.

Poznámka k úřednímu souhlasu s příklepem podle § 3 vládního nařízení č. 313/38 Sb. ve znění vl. n. č. 169/39 Sb.

Na jiném místě jsem podal výklad citovaných nařízení, a to v původním znění (Právník, roč. 1939, str. 19—29) i změn, které přineslo vládní nařízení č. 169/39 Sb. (Právník, roč. 1940, str. 251—255). Zdálo by se tedy zbytečným ještě něco přičiňovati. Zejména zdál by se jasným případ, který nám tane na mysli, totiž jestliže vydražitel po sdělení předražku podle § 197 ex. ř. v uvedené tam lhůtě zvýší svoje podání na částku nejvyššího předražku a tím zbaví předražku účinku. Nebude asi pochybnosti, že souhlas okresního úřadu s původním příklepem bude se vztahovati i na tento případ: jestliže tedy byl již dán a soudy prokázán, pokračuje se v řízení — dojde k rozvrhovému roku; jinak běží lhůta podle § 3 vl. nař. č. 313/38 Sb. (ve znění vl. n. č. 169/39 Sb.).

Ale praxe okresních úřadů při udělení zmíněného souhlasu zavdává podnět k určitým pochybnostem: podle znění cit. nařízení bychom očekávali, že výměr okresního úřadu o udělení souhlasu bude zníti prostě tak, že se udílí souhlas s příklepem určité nemovitosti, označené číslem

vložky anebo i parcel určitému vydražiteli. O ničem jiném nemluví naše nařízení. Sice uvádí v § 4 o důvodech, kdy jest souhlas odepřít, ale nepředpisuje pro případ kladného vyřízení přičiňovati nějaké odůvodnění. Okresní úřady také takové odůvodnění nepřičiňují. Ale postupují obdobně jako při schvalování smluv podle vl. nař. č. 218/38 38 Sb. a zmiňují se o ceně. Jest to snad velmi důležitou pomůckou pro posouzení, zda nejde o spekulaci, což by vedlo k odepření souhlasu se stanoviska veřejného zájmu ve smyslu § 4 cit. nař. Ale podle našeho názoru to přece do výměru nepatří.

Zejména pak není to na místě při dražbě. Neboť z předpisů o nucené dražbě nemovitosti, zejména o předražku, které přece okresní úřady jsou povinny znáti, plyne, že vydražitel nemůže nabýti nemovitosti za cenu nižší než nejvyšší podání, ač ale za cenu vyšší. Jisto pak jest, že neshledává-li úřad spekulaci v nabytí za cenu nižší, nemůže ji tím spíše spatřovati v nabytí za cenu aspoň o jednu čtvrtinu vyšší.

Ale ono přičiňování ceny nabývací do výměru okresního úřadu působí pochybnosti, zda tato cena není míněna jako podmínka souhlasu. V takovém případě pak vyvstávají další otázky: vztahuje se tu původní lhůta § 3 i na předložení dalšího souhlasu okresního úřadu s nabytím za cenu vyšší; jak je tomu se lhůtou 3denní pro průkaz, že byla podána žádost za onen souhlas; co nastane, odmítne-li okresní úřad souhlas za vyšší cenu; ožívají tu snad předražky? Nechceme domysleti tyto všechny eventuality, zejména při pojetí, že dojde k nové dražbě a při ní se nedosáhne ani původního nejvyššího podání.

Bylo by na místě, aby si to okresní úřady uvědomily anebo aby jiné nadřízené úřady nařídily, aby ce-

n u nabývací ve výměrech o souhlasu s nabytím vydražitelem podle vl. nař. č. 313/38 Sb. n e u v á d ě l y.

Nezmění-li se tato praxe, bylo by uvážiti, aby zákonodárce na uvedený případ pamatoval a vládní nařízení o souhlasu s nabytím v dražbě noveloval asi v tom směru, že by za odst. 3 § 3, zmiňující se o předražku, vsunul další odstavec a v něm ustanovil: »4. Zbaví-li vydražitel zvýšením nejvyššího podání na výši nejvyššího přípustného předražku podle § 197 ex. ř., předražek účinnosti, uloží mu soud, aby v další lhůtě, kterou určí podle okolnosti případu, nikoliv však dobou kratší jednoho měsíce, předložil výměr okresního úřadu o udělení souhlasu. Následky nesplnění jsou obdobné následkům nesplnění příkazu podle odst. 2.«

Příležitost k tomu byla by právě v dohledné době, kdy bude nutno prodloužit účinnost vládního nařízení č. 313/38 Sb., která podle vl. nař. č. 80/40 Sb. končila dne 31. prosince 1940.

Ovšem to by bylo pouze východisko pro případ, že by se nezměnila praxe okresních úřadů stran nabývací ceny ve výměru o souhlasu, která podle našeho názoru není správná a jejíž změnou, za kterou se nahoře přimlouváme, by nutnost novelisace našeho vládního nařízení odpadla.

Cerman.

Exekuce a předpisy o židovském majetku.

A.

Aby návrh na povolení exekuce vyhovoval předpisům § 54 ex. ř., musí přihlížeti ke skutečnosti, není-li exekuční zákrok dispozicí, jaká pro židy potřebuje schválení (§ 1 nař. o žid. majetku z 21. června 1939, Věst. ř. prot. č. 6/1939), anebo ne-

má-li jím býti nabyto práva, jehož nabytí je židům zakázáno (§ 4 nař.). Pro jednotlivé exekuční prostředky platí v hrubých rysech tyto zásady:

Mobilární exekuce.

Zabavení předmětů uvedených v § 1 nařízení o žid. majetku z 21. června 1939, které náležejí židovi, nepotřebuje schválení míst jmenovaných v nařízení a ve vydaných prováděcích výnosech. Naproti tomu je podle § 5, odst. 1 druhého prováděcího výnosu schválení podrobena exekuční zcizení (zpeněžení). Vzhledem k tomu musí soud před exekučním prodejem (§§ 264 a násl. ex. ř.) provést šetření o osobě vlastníka takových předmětů; při tomto šetření užije se priměřeně §§ 7 a násl. druhého prov. výnosu, takže zpravidla postačí jednoduché písemné prohlášení vlastníkovo. Je-li vlastník přítomen při zabavování, bude se doporučovat, aby mu byla dána otázka, zda je žid čili nic, a aby jeho prohlášení bylo pojato do zájemního protokolu.

Ustanovení předchozího odstavce platí také o předmětech ze zlata, stříbra a platiny, jakož i drahokamech a perlách, uvedených v § 5 nařízení, dále o uměleckých předmětech tam uvedených s tím, že tyto předměty mohou býti zabaveny bez povolení. Zpeněžení těchto předmětů stane se výlučně podle předpisů třetího prováděcího výnosu (Věst. říš. prot., str. 44, § 3), pokud je říšský protektor nevolní pro jinaké zpeněžení. § 5, odst. 3 druhého prov. výnosu stal se předpisem § 3 třetího prov. výnosu bezpředmětným.

Schváliti zcizení předmětů uvedených v § 1 nařízení přísluší místům, určeným v § 1 druhého prováděcího výnosu, jenž byl nově opraven šestým prováděcím výnosem ze dne 29.

března 1940, Věst. říš. prot., str. 146.

Svolení ku zpeněžení předmětů podle § 5 nařízení udílí říšský proktor.

Protože jmenovaná místa jsou podle § 6 druhého prováděcího výnosu oprávněna nakládati se zabavenými předměty, mohou naříditi také jiné zpeněžení. Je proto nutné, aby soud tato místa zpravidlo každém zabavení předmětů uvedených v §§ 1 a 5 nařízení, jakmile zjistí, že vlastník je žid. Uživeli jmenovaná místa práva, které jim dává § 6 druhého prováděcího výnosu, a vstoupí-li tedy výtěžek, jehož se dosáhlo jinakým zpeněžením, na místo zabavených předmětů, není zapotřebí, aby schválení jmenovaných úřadů bylo vyžadováno ještě znovu k rozdělení výtěžku a k vyplacení částky, která převyšuje pohledávku zástavního věřitele.

Zmocnění správce k věrné ruce, stanovené v § 15, odst. 1, větě 3 druhého prováděcího výnosu, nakládat s předměty, na kterých váznou zástavní práva, vztahuje se také na zástavní práva, kterých bylo nabyto v exekuci. (Výn. min. sprav. čís. 37284/40-11.)

Podle týchž zásad řídí se exekuce na peněžité pohledávky, na nároky na vydání a dodání hmotných věcí a na jiná majetková práva.

Exekuce na nemovitosti.

1. *Nucené zřízení práva zástavního.*

Zde jde o nabytí práva, které je podle § 4 nařízení o žid. majetku pro židy zakázáno, které ale nespočívá na žádné dispozici. Proto je zde zapotřebí přiložit k návrhu na povolení exekuce prohlášení podle §§ 7 a násl. druhého prováděcího výnosu k nařízení o žid. majetku z 8. prosince 1939 (Věst. říš. prot. str. 318), ale jen

o nabyvateli (vymáhajícím věřiteli), nikoli také o vlastníku nemovitosti (povinném). Z předpisu § 9 téhož nařízení, že žádost, k níž prohlášení přiloženo není, musí být zamítnuta, plyne, že jde o náležitost exekučního návrhu ve smyslu § 54 ex. ř.

Výmaz hypoteky spočívá vždy přímo nebo nepřímo na nějaké dispozici a proto třeba k žádosti o výmaz přiložit prohlášení podle § 7 o hypotekárním věřiteli, nejde-li ovšem o výmaz opírající se výhradně o zákonný předpis, jakým je na př. výmaz hypotek, které vyjdou na prázdno při rozdělení nejvyššího podání nebo zaniknou konfusí, promlčením a pod.

2. *Vnucená správa.*

Podle § 1 nař. o žid. majetku je zvláštního písemného schválení třeba jen, pokud by osoba židovského původu zamýšlela nakládati podstatou nemovitosti nebo právy na nemovitosti. Povolením vnucené správy, kterou se do podstaty nemovitosti nezasahuje, nabývá věřitel podle § 97 ex. ř. nárok na uspokojení vykonatelné pohledávky z hospodářských výtěžků dlužníkovy nemovitosti, takže nejde tu o disposici podstatou nebo právy na nemovitosti. Není proto k povolení exekuce třeba schválení ve smyslu § 1 nař. o žid. majetku.

Pokud jde o použití hospodářských výtěžků nemovitosti, stanoví vyhláška ministerstva financí z 10. listopadu 1939, čís. 18753/1939-VI, že nájemné a pachtovné z nemovitostí, které jsou ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví židů, jest skládati na vázaný účet některé devisové banky. Toto omezení dotýká se pouze způsobu, jakým bude vnucená správa povinen ukládati výtěžky správy. Otázka povolení exekuce není tímto předpisem nijak dotčena.

3. Nucená dražba:

Zahájení nuceného dražebního řízení o židovské nemovitosti není ani podrobeno schválení ani zakázáno, neboť § 5, odst. 1 druhého prováděcího výnosu nemůže být — vzhledem k zvláštní úpravě provedené v § 5, odst. 2 — vztahován na nucenou dražbu nemovitosti. K zápisu poznámky podle § 134, odst. 2 ex. ř. není tedy třeba předložiti prohlášení podle § 7 o vlastníku nemovitosti. O vymáhajícím věřiteli je třeba předložiti při zahájení dražby prohlášení podle § 7 jen tehdy, vede-li exekuci na základě hypoteky na nemovitosti zapsané, neboť takový věřitel chce exekuci dosáhnouti zaplacení své pohledávky a v tom — protože zaplacení pohledávky má vésti k výmazu hypoteky — třeba spatřovati nepřímou disposici s hypotekou. O jiném vymáhajícím věřiteli je třeba předložiti prohlášení podle § 7 jen při vkladu zástavního práva podle § 208 ex. ř., a jak máme za to, též v případě vedení exekuce směřující k rozdělení spoluvlastnictví (§ 352 ex. ř.), neboť i tu jde u vymáhající strany, která je spoluvlastníkem nemovitosti, o disposici jejím nemovitým majetkem, pro kterou by podle § 1 nař. o žid. majetku potřebovala zvláštního písemného schválení, kdyby byla židem.

Protože však podle § 5, odst. 2 druhého prováděcího výnosu nabídky v nuceném řízení dražebním o židovských nemovitostech potřebují schválení, musí soud před dražebním rokem provésti šetření o osobě vlastníka nemovitosti. Při tomto šetření je užití obdobně § 7, takže zpravidla postačí jednoduché písemné prohlá-

šení vlastníkem. Pro užití § 5, odst. 2 druhého prováděcího výnosu rozhodná je židovská povaha vlastníka v den dražby. Bude se však doporučovati, aby šetření o osobě vlastníkově provedena byla už před vydáním dražebního ediktu a aby, zjistí-li se židovský původ vlastníků, bylo upozorněno v dražebním ediktu na ustanovení cit. § 5, odst. 2. Při dražbě židovské nemovitosti třeba nabídky osob, které nemohou hned prokázati potřebné schválení, odmítnouti. Při dražbě nežidovské nemovitosti stačí dáti si od podavatelů před připuštěním nabídky předložiti prohlášení podle § 7 (nabídky židů jsou podle § 4 nař. zakázány); tím se zabrání tomu, aby příklep byl udělen židovi. Byla-li takto zjištěna nežidovská povaha vlastníka nemovitosti a vydražitele, není k zápisu poznámky příklepu a ke vkladu vlastnického práva nabytého příklepem pro vydražitele zapotřebí dalšího prohlášení podle § 7. Mělo-li by se vlastnické právo nabyté příklepem vložiti pro jinou osobu, než pro vydražitele, musilo by ovšem (arg. § 22 knih. zák.) o této osobě býti předloženo prohlášení podle § 7, ač-li právo vydražitelovo nepřešlo na tuto osobu posloupností dědickou. Co je řečeno o vydražiteli, platí přiměřeně o tom, kdo nabývá nemovitosti na základě § 195 a § 200, č. 1 ex. ř.

Byla-li rozvrhovým usnesením nearijci přikázána a k výplatě poukázána knihovní pohledávka, zajištěná právem zástavním na vydražené nemovitosti, nemá toto přikázání, i když je formálně pravoplatné, bez průkazu písemného schválení ve smyslu § 1 nař. o žid. majetku právní účinnosti. V tom, že nearijský věřitel žádal hotové vyplacení své hypotekární pohledávky bez uvedeného průkazu, jest spatřovati nedovolený způsob nakládání pohledávkou.

Různé.

Prohlášení podle § 7 není třeba o žádném z účastníků, předložili se o právním jednání, které je podkladem knihovního zápisu, písemné svolení podle §§ 1 a 2 nař. a příslušných předpisů prováděcích. O jednotlivých účastnících není třeba prohlášení podle § 7, je-li takové prohlášení nahrazeno průkazem jejich nežidovského původu. Dále není zapotřebí prohlášení podle § 7 u těch veřejných subjektů, u kterých je pojem žida předem vyloučen, na př. u Protektorátu, u jeho svazků územní samosprávy, u obdobných zařízení německé říše, u NSDAP, a pod.

Požadavkům § 7 vyhovuje zpravidla jednoduché písemné prohlášení. Má-li knihovní soud podle svého volného uvážení odůvodněné pochyby o pravosti podpisu toho, kdo prohlášení činí, může si vyžádati prohlášení v ověřené formě. Jsou-li důvodné pochyby o správnosti prohlášení, třeba žádati průkaz, že právní jednání nebo právní úkon jsou zakázány anebo že schválení není zapotřebí (§ 9, odst. 2 druhého prov. výnosu). Tento poukaz třeba podati buď osvědčením podle § 2 vl. nař. č. 136/1940 Sb. anebo předložením listin o původu; se zřetelem na § 6 nařízení postačí křestní nebo rodný list účastníka, jeho rodičů a tří jeho prarodičů, anebo i jen dvou jeho prarodičů, prokáže-li se zároveň, že nejsou okolnosti, za kterých se židovský míšenec považuje za žida. Jen v případech, že se vhodným způsobem osvědčí nemožnost opatřit si potřebné listiny anebo marnost pokusu si je opatřit, může býti průkaz o původu podán jinými přípustnými průvodními prostředky.

Prohlášení podle § 7 nemusí býti předloženo ve zvláštní listině, nýbrž může býti pojata také do listiny zřízené o právním jednání, které je podkladem knihovního zápisu.

Prohlášení podle § 7 není tedy zapotřebí, když do listiny, zřízené notářem anebo advokátem je pojata otázka předepsaná v § 8 druhého prov. výnosu a odpověď, že žádán z účastníků není žid.

Tyto zásady platí přiměřeně pro vedení rejstříku obchodního a společenského. Prohlášení podle § 7 není zapotřebí na př. při udělení nebo při odnětí plných mocí a při ustanovování nebo odvolávání členů správní rady.

Naproti tomu je zapotřebí předložiti schválení nebo prohlášení podle § 7, žádá-li se na př. za zápis, že se z veřejné obchodní společnosti vylučuje jeden společník, neboť tím způsobem dochází zpravidla ke zcizení podílu na hospodářském závodu,

kteří je podrobena schválení, anebo k novému nabytí podílu na hospodářském závodu, které je pro židy zakázáno. (Výn. min. sprav. č. 29080/40.)

Zde se nutno zmíniti ještě o tom, že v úředních publikacích uvádějících ve známost říšské předpisy vyskytly se některé velmi závažné chyby a nepřesnosti. Tak na př. vznikla četná nedorozumění z úředního překladu § 7 druhého prov. výnosu k nařízení o židovském majetku, jehož český překlad užívá slov »zda na právním řízení« místo správného »na právním jednání« atd. Zdánilivě nevinné, ale pro stránce formální dosti závažné přehlédnutí vyskytuje se v překladu k § 9 téhož výnosu. Práví se tu v českém znění, že předpisu nevyhovující žádost za zápis je odmítnouti. Německé znění praví: »das Gesuch ist abzuweisen«, t. j. má se zamítnouti, což není bez významu při zkoumání otázky, je-li takovýto nedostatek žádosti vadou formální, kterou lze odstraniti, nebo vadou věcnou. Přihlížíme-li k německému znění, dospíváme k úsudku, že prohlášení ve smyslu § 7 je podstatnou náležitostí návrhu exekučního a »zvláštním údajem« ve smyslu § 54 ex. ř., což vyplývá právě z toho, že žádost nevyhovující § 7 je prostě zamítnouti. Frydrych.

B.

Exekuce na pohledávky.

Jest rozlišovati zabavení a přikázání na místo placení a zabavení a přikázání k vybrání.

1. Jak jsme upozornili na straně 95 prvního čísla tohoto ročníku (Hrdlička, Omezení dispozice židovským majetkem i při postupu pohledávek), vyžaduje postup pohledávky patřící nearijci na arijce vždycky schválení revisního odboru ministerstva financí. Exekuce zabavením a přikázáním pohledávky na místo placení má tytéž účinky jako postup a proto nezbytně si musí arijský věřitel nearijské povinné strany vyžádati schválení revisního odboru ministerstva financí, jinak by přikázání na místo placení nebylo přípustno.

Zabavení samo jest tedy přípustno bez ohledu, zda věřitel nebo

povinná strana jsou nearijci. Příkazání na místo placení může soud povolit, jestliže vymáhající věřitel jest arijec a povinná strana nearijec, jen tehdy, vykáže-li se soudu již v žádosti povolení revisního odboru ministerstva financí.

2. Zabavení a příkazání zabavené pohledávky k vybrání jest v praxi mnohem častější než prvý případ (příkazání na místo placení). Příkazáním k vybrání nestává se vymáhající věřitel vlastníkem pohledávky povinné strany a i když zabavením nabyl vymáhající věřitel zástavního práva, má příkazání k vybrání toliko význam inkasomandátu (čímž se liší od příkazání na místo placení). V tomto případě jest nutno zachovávat ten postup, že soud arijskému vymáhajícímu věřiteli povolí proti nearijské povinné straně bez jakéhokoliv dalšího průkazu exekuci zabavením a příkazáním k vybrání pohledávky patřící nearijské povinné straně. Doporučuje se však, aby v povolení přičinil povolující soud dodatek, že »před vybráním příkázané pohledávky jest si ještě vyžádati souhlasu revisního odboru ministerstva financí, pakliže povinná strana jest nearijec a vymáhající strana arijec«. Tato doložka by vlastně měla býti přímo předtištěna ve formulářích tohoto nejběžnějšího způsobu exekuce na pohledávky, neboť téměř vždy se žádá jen o příkazání k vy-

brání a téměř nikdy o příkazání na místo placení.

V konkrétním případě, o němž svůj názor opíráme, uvedl arijský vymáhající věřitel v žádosti k revisnímu odboru ministerstva financí, že mu byla povolena exekuce zabavením a příkazáním k vybrání pohledávky patřící jeho nearijskému dlužníku, přiložil toto exekuční povolení a žádal o souhlas k provedení této soudně povolené exekuce. Souhlas byl udělen výměrem revisního odboru ministerstva financí ze dne 9. listopadu 1940 čís. 70617,40-VI těmito slovy:

»Přihlížeje k exekučnímu usnesení okresního soudu exekučního v Praze ze dne 5. října 1940, č. j. E V 4657/40, povolujeme podle zdejší vyhlášky ze dne 23. ledna 1940, č. j. 25.761 39-VI, abyste vybral na úhradu své palmární pohledávky proti nearijské pozůstalosti proti G. F. z Prahy pohledávku této pozůstalosti za O. L., obchodníkem v Praze-Michli, až do výše K 15.110.— s 5%ními úroky od 1. VIII. 1940 a útratami vymáhání«.

(Dodatek redakce.)

Tisková oprava.

Ve článku Dra Josefa Pražáka »Subjektivní původské právo k dílům hudebním podle ustanovení zákona 218 1926 Sb. z. a n. a předpisů tento zákon měnících a doplňujících«, uveřejněném v minulém čísle tohoto časopisu, přihodily se dvě závažnější tiskové chyby, které tímto opravujeme: 32. řádka shora na str. 62 zní správně: »jeho sdělování veřejnosti o dbývání jakýchkoli rozmnoženin«, čtvrtý odstavec od zdola na str. 63 zní správně: »Zanikne-li převedené právo v osobě nabyvatelově nebo jeho právních nástupců před tím, než projde ochranná doba, nabývá převodcovo právo rozsahu původního. Původské právo lze převést v mezích výše uvedených omezeních¹³⁾ nebo neomezeně (§ 16 aut. zák.)«.

Autoři článků v tomto čísle:

Rada kraj. soudu civ. v Praze Dr. Vlastimil Sobota, advokát v Praze Dr. Josef Pužman, komisař finanční prokuratury v Praze Dr. Vladimír Hrdlička, rada kraj. soudu civ. v Praze Dr. Emil Steigerhof, vrch. kom. min. fin. Dr. Josef Boura, adv. konc. Dr. Jan Štěpán, vrch. rada u Nejv. soudu v Brně Dr. Josef Frydrych, předn. soudu v Počátkách Dr. Jiří Cerman.